

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12... 300
Վեցամսեայ 6...

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆ

Երկու քիւ մէկ ծրարով
Տարեկան... 14 300

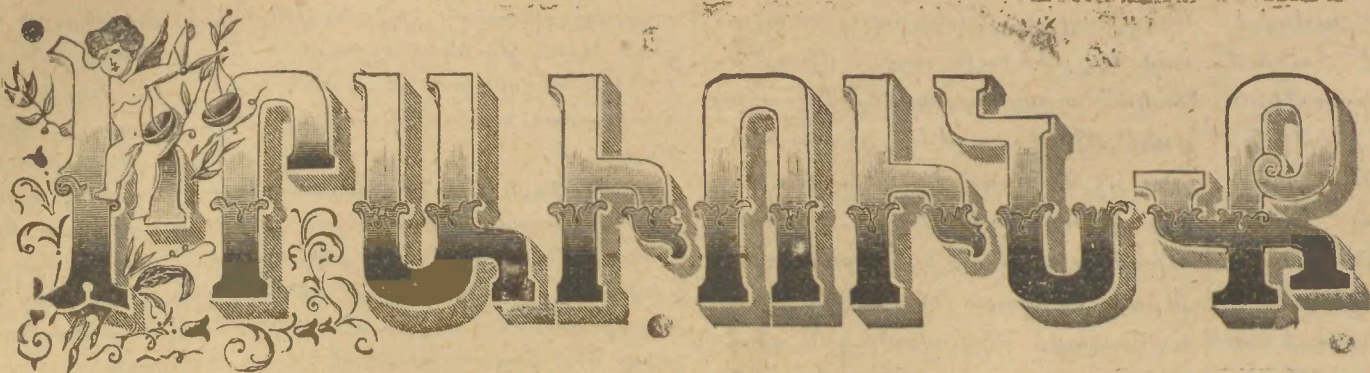
Վեցամսեայ... 7

ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տօրար
Վեցամսեայ 1.50

ԿԱՆԵՐԻԿ

Ծանոցման տողը
20 սանթիմ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏՈՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ՀԱՍՑԷ

Rédaction du journal

, Iravounk

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на вѣстникъ

Иравункъ

ВАРНА

Գրութիւնք եւ չեմ
տրոշիր

ԽԶՈՒՄԻՑ ՅԵՏՈՅ

Ա.

(ՆՈՐ ԿԱՐ ՎԵՐ. ՀԵՏԱՆՆԵՐ)

Շուտով մի տարին պէտք է լրանայ, ինչ վերջնականապէս խզուեցաւ Հինչական վերջին Միութիւնը: Երկու միեւնոյն անուան տակ գոյութեամբ ուրոյն, անշատ և միմեանց դժոճ, միմե նոց գոյութիւնը տեսնել ու ճանաչել չուզող Հինչ. Պատգամաւորական ժողովները վերջակէտը դրին այն յեղափոխական խոշոր իրողութեան—Հինչական Միութեան—, որը երկու նոյնանուն կուսակցութիւնները կամ հատուածները ստեղծել ու կազմել էին յանուն Ազգի, յանուն Հայրենիքի փրկութեան: Մինչեւ այդ ժողովները, երկու կուսակցութիւնների միջեւ հաշտութեան ամեն յոյս տակաւին չէր հանգում, և, այդ ուղղութեամբ գործադրուած աշխատանքների օգնութեամբ, եթէ կարելի էր սպասել որ երկու գոյութեամբ մարմինները, վերջնագոյն ընդհին, կարող էին գեւեալ միմեանց հասկանալ, միմեանց թափանցել և ընկրկելով ծագելիք ծանր հետեւանքների առաջ, կարող էին նորից գտնել միմեանց, նորից, ձեռք ձեռքի տուած, թիկունք թիկունքի տուած, միասին, միատեսակ մըտածութեամբ ու միատեսակ ըզգացումներով, կտանէին ազգային յեղափոխական ընդհանուր գործը, սակայն այդ ընդհին յետոյ ամեն յոյս, ամեն ակնկալութիւն այդ նկատմամբ ոչընչութեան դատապարտուեցաւ, Միութիւնը վերջնականապէս խզուեցաւ, իրերի շարքը կազմուած ահագին թիւրիմացութիւնները, սրտերի մէջ կուտակուած կրքերը, թշնամութեան հասած բուռնատեղութեան զգացումները և կուսակցական գնդակահարները տարին յաղթանակի առողջ մտքի, համբարաշխութեան և ազգային համեղարայ-

րութեան զգացումները վերայ, եւ, իբրեւ անխուսափելի հետեւանք այդ բոլորին, տեղի ունեցան, մինչեւ իսկ, ազգային սեփական ծոցում, ազգային սեփական ձեռքերով գործ դրուած, ամենաողբալի, ամենադժբաղդ զէպքեր:

Այս կազմում է, անտարակուսելի և անուրանալի կերպով, մեր ազգային—յեղափոխական ամենատարբեր իրականութեան ամենատարբեր փաստերից մէկը:

Եւ այժմ, երբ Միութիւնը վերջնականապէս խզուած, երկու Հինչական հատուածները վերջոտացած են, մի տարուց ի վեր է, իրենց նախկին ինքնուրոյն գոյութիւնը, իրենց նախկին անկախ դիրքերը և անջատորէն գործելու ազատութիւնը, այժմ, երբ երկուստեք սառնուած փոխադարձ կրքերը, եթէ ոչ բոլորովին հանգած, գոնէ իրենց սկզբնական ոյժից ու սաստկութիւնից մեծ չափերով կորցրած են, այժմ, երբ մի ամբողջ տարուայ չըջան գլխուկուց յետոյ՝ երկու կուսակցութիւնները տեսան իրենց աչքերով և համազուտեցան որ միմեանց գոյութեան վերայ գիտութեամբ աչք փակելով իրականութիւնից ոչ ինչ փոխած չեն և որ երկու Մարմիններն էլ պահպանած են այսօր իրենց ուրոյն անհատական գոյութիւնը յեղափոխական հրապարակի վերայ, երկուքն էլ միակերպ ձգտելով այն միեւնոյն նպատակին, որի իրագործման համար նրանք անհրաժեշտ գտած էին միմեանց հետմիանալ, այժմ, կարծում ենք, կարելի է և գլխաւոր կարեւորութիւն ունի հարցնել, փնտռել և գիտենալ թէ ի՞նչ են այդ երկու նոյնանուն կուսակցութիւնների մտածումները, զգացումները և, առհասարակ, վերաբերմունքը զէպի այն գործը, որին նրանք այնքան թեթեւ սրտով ոտնահար եղան և ոչը նրանք բռնութեամբ խորտակեցին.— ուզում ենք ասել Միութեան գործը:

Դիտելով այս հարցը, մենք

ամենեւին նպատակ չունենք, ոչէլ որ և է ամենափոքր ցանկութիւն խառնելու, քրքրելու հաղիւ փակուած այդ ազգային վէճը, կամ ներկայացնելու պատ, սխառութեամբ բաժինների հաշուեկշիւը, կամ նոյն իսկ մտնելու այդ տխուր իրողութեան բացատրող պատճառների հետազոտութեան մէջ: Ոչ, ամենեւին, այդ հարցերը մենք չենք գնում: Այդ կլինէր, ներկայ ընդհին բուռն անտակտ, անբաղաժադեական և փրատական: Այդ հարցերը կարող են գալ իրենց շարքին, իրենց առիթին, այն ժամանակ՝ երբ ո՛ր և է փրատ նրանք չեն կարող ներկայացրնել գործին և երբ, ընդհակառակը, ճշմարտութեան և օգտակարութեան բարձր տեսակէտներով նրանք անհրաժեշտ կերպով կգործեն:

Մենք վերցնում ենք փաստը այնպէս՝ ինչպէս նա կայ, ինչպէս նա ընդունուած է հայկական մտքերից: Երկու Հինչականները միացան, երկու Հինչականները խզուեցան—ահա՛ փաստը:

Կենալով, ուրեմն, խոտորէն, բացառաբար, այս հաղի վերայ, կրկնում ենք մեր հարցը ի՞նչ է այդ երկուսի վերաբերմունքը զէպի յեղափոխական Միութեան գաղափարը: Ի՞նչ ձգտումներ կարելի է գտնել թէ՛ մէկի և թէ՛ միւսի կողմից արտայայտուած իրենց պրոպագանդայի եւ գործունէութեան եղանակների մէջ:

Եւ այդ հարցման պատասխանը մենք գտնում ենք, ուրախ ենք ասել, թէ՛ մէկի և թէ՛ միւսի համար, դրական:

Այո, երկու Հինչական հատուածները, հաղիւ խզած կայացած միութիւնը, երկուսն էլ իրենց կողմից ձգտում են զէպի միեւնոյն Միութիւնը, զէպի յեղ. ոյժերի միացումը, համակերպողական մէկ ձեռքի, միեւնոյն ուղղութեան տակ:

Այդպէս կարելի էր տեսնել իրերի գնացքը և պրիորի (ի յառաջագուհի) և նախագուհակել

այն ուղղութիւնը, որը պէտք է, վաղ թէ ուշ, ընդունէին երկու հատուածները: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ նրանք երկուսն էլ պէտք է ունեւորէին կանուխ տեսնելի, զգային և ըմբռնելի որ իրենցից և ոչ մին անհատապէս չէր բաւելու այն գործին, որ պահանջում է յեղափոխական բոլոր ոյժերի համագործակցութիւնը: Որովհետեւ ոյժերի միութիւնը, համակերպողականը, զա՛ն է վաղուց բոլոր յեղափոխական ոյժերի համար ծանրութեան կեդրոնը, զէպի որը նրանք ճակատագրական կերպով և հզորապէս ձգտում են ամեն կողմից, առաւել կամ նուազ զօրութեամբ և ուղղակի կամ անուղղակի գծերով: Որովհետեւ այդ միութիւնը ներկայանում է այս ընդհին մի ամենաանհրաժեշտ պայման, առանց որի յեղափոխական գաղափարը դատապարտուած է կորչելու իւր գոյութեան իրաւունքը, իսկ Ազգը՝ իւր ազատութեան իրաւունքը:

Այն ինչ կարելի էր և պրիորի տեսել, այսօր փաստերը նոյնն են խօսում և պատկերիորէ (ի յետագուհի): Տեսնենք այդ:

Նոր Հինչականները, Միութեան խզումից անմիջապէս յետոյ, յայտարարեցին իրենց կիսապաշտօնական օրգանի մէջ որ իրենք միութեան մուրացիկներ, նախաձեռնողներ չէին լինելու այլ ևս, և այդ՝ պատճառներով, որոնց մասին լուր էր օրգանը: Ի՞նչ է նշանակում այդ: Այդ նշանակում է ոչ ուրիշ բան՝ բայց այն որ նրանք պատրաստ էին ընդունելու ուրիշ կողմից այդ նկատմամբ եկող որ և է առաջարկ և մտնելու անմիջապէս բառակցութիւնների մէջ: Միայն այս փաստը ինքնին խօսում է արդէն ի նպատակ այդ կուսակցութեան միութեանակաւ տրամադրութեան ու ձգտման, որին նա եղած է անցեալում և է ներկայումս հաւատարիմ:

Բայց մի ուրիշ փաստ, որ մեզ յայտնուեցաւ Գլխակցական «Շարժում» ի կողմից, որպէս մի

անակնկալ, աւելի ևս ուժով և փայլուն կերպով վեր է հանում Նոր Հնչակեան կուսակցութեան միութենական տրամադրութիւնը այդ նոր կողմից Դաշնակցական կուսակցութեան տրուած համարաշխ գործունէութեան առաջարկն է, որը այս վերջինը մեզ միանգամայն անհասկանալի ու տարօրինակ տրամաբանութեամբ ու յաւակնոտութեամբ հարկաւոր է համարել մերժել, չընդունել, յետ հրել: Թէ ինչու համար Նոր Հնչակեան կուսակցութեան կեդրոնը հասարակական առաջարկ է ներկայացրել Դաշնակցութեան և ոչ ուղղակի և պարզապէս միութեան այդ է որ մենք անգիտանում ենք բոլորովին: Միութեան «մերացիկ» չլինելու՝ նկատուած արդեօք թէ ուրիշ նկատուածներ էլ: Ինչ որ եղած լինին սակայն այդ մասին Նոր Հնչակեան կեդրոնի նկատուածները այդ փաստը ոչ մի կերպով չէ թուլացնում այն իրողութիւնը որ այդ կուսակցութիւնը մնում է միշտ միութենական Գուցէ կարելի լինի մտածել որ մեզ անյայտ նկատուածներով, ուղղակի միութիւնը անկարելի դատելով Դաշնակցութեան հետ, նոր Հնչակեան կեդրոնը մտածած լինի, տարբեր ճանապարհով, հասնիլ այդ երկու կուսակցութիւնների միջեւ ցանկալի և անհրաժեշտ միութեան, համարաշխ գործունէութեան յաջողութիւնը գնելով իրեն առաջին էտապ, առաջին կայան, ինչպէս այդ ուղղութեամբ քիչ չէ, յեղափոխական ամեն գոյնի անհատների մէջ մտածողների թիւը:

Այս մի կարծիք է որ մենք յայտնում ենք, և ի հարկէ, որքան էլ Միութեան գաղափարը ինքն է որ լրացնում է յեղափոխական մտքի ամբողջական յաջողութեան վերին պայմանը, այնուամենայնիւ, եթէ նա դեռ չէ կարելի իրականացնել, ոչ մի պատճառ չկայ չընդունելու և մերժելու ամեն ո՞ր և է համաձայնութիւն, ամեն որ և է գործնական հասկացողութիւն գործող կուսակցութիւնների միջև, որ կարող լինի գտնէ ամենաթեթեւ չափով վերացնել տիրող անտանելի քառու և թշնամու գէտ ուղարկուելիք հայկական ոյժերը մշտնապէս ուղղութեան մէջ գնել, եթէ չստը չունինք ասել չէ որ քիչը պէտք է մերժենք, ոչ, ի հարկէ:

Հարկաւոր ենք համարում ներկայի տալ և այն ոչնտուղ կարելու հանգամանքը որ միութենական տրամադրութիւնը և գիտացութիւնը այդ կուսակցութեան մօտ երբէք չէ լոկ կուսակցական, ոչ, այլ նրա, այդ կուսակցութեան, թեւեթ, բոլոր տնհատները հա-

ւասարապէս միակերպ տողարւած են միեւնոյն այդ միութենական տրամադրութեամբ: Մեզ գտնէ միջեւ այժմս չհանգիպեցաւ ոչ մի Նոր Հնչակեան, որ իւր կուսակցութիւնից տարբեր տրամադրութիւն և հասկացողութիւն ներկայացնէր Միութեան գաղափարի նկատմամբ: Այդպէս մենք տեսնեք նրանց բոլորին անհատաբար, որոնց հանգիպեցանք մեր ճանապարհի վերայ մեր Հնչակեան միութեան չիւրղութեան նուիրումը աշխատութեան և յանձնառած գիտարկի քայլերի մէջ Բաղդադիայի միջով: Այդպէս մենք տեսնում ենք նաև միջեւ այժմս, այսօր իսկ, որոնց հետ մենք աւելի ենք ունենում խօսելու և կարծիք փոխանակելու Ազգային Յեղափոխական հարցերի մասին ընդհանրապէս, Միութեան գաղափարի մասին, մասնաւորապէս:

Այս, թուում է, սխալում չենք լինի՝ եթէ ասենք որ Նոր Հնչակեան կուսակցութիւնը, որպէս կոչակցութիւն և որպէս անհատ, ձեռքով չափազանց և որպէս անհատ, ձեռքով չափազանց միութենական է:

Այս մի իրողութիւն է: Այս մի անվիճելի և ակնհայտ ճշմարտութիւն է յեղափոխական առարկէ՝ զի վերայ: Այս և մի ամենաուրախալի երևոյթ է՝ յեղափոխական ամենաախուր իրականութեան ներկայի մէջ:

Ուստի սխալում չենք լինի եթէ ասենք որ Նոր Հնչակեան կուսակցութիւնը, Միութեանական կուսակցութիւնից անմիջապէս յետոյ կամ նոյն իսկ նրա հետ միասին ձեռք ձեռքի տուած՝ քայլում է հայկական յեղափոխական բանակի առաջապահ շարքերի մէջ, ազգային-յեղափոխական մտքի իրականացման էական պայմանների հասկացողութեան և պրօպագանդայի տեսակետներով:

Նրանց երկուսի էլ Նոր Հնչակեան և Հ. Յ. Միութեան զոյգ գրօշակներ լինելու անվերապահ կերպով գրուած է: Միտքիւն: Յաջորդով կանցնենք Հին Հնչակեաններին:

Հմայեալ Խոշորդեան

Մ Ո Ւ Շ Ե Ւ Ս Օ Ս Ո Ւ Ն

(Պոչկարսկան հեղափոխական գործակալութեան հաղորդում)

Պոչկա 22 Ապրիլ

Անգղիական դեսպանը առաջարկեց հերոսական դեսպանատուններուն միաբան ջանքեր ընել՝ արգելիլու համար հայկական շարժումին և Բաղէշի նահանգին մէջ քրեական գործած ընդութիւններուն ծաւալումը: Այս պատճառաւ Յրանսայի և Ռուսիայի դեսպանները առաջարկեցին իրենց կառավարութիւններուն՝ հրահանգ տալ իրենց այն կողմի հիւպատոսներուն

որպէսզի տեղական իշխանութիւններուն հետ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուն անգղիական դեսպանին մատնանիլ ըրած նպատակին հասնելու համար:

Այս առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ ինչպէս կառավարութիւններու լարաբանչիւրէն, և եթէ ցարդ բան մը կատարուած չէ, պատճառը այն է, որ նորոգ անուանուած ռուսական հիւպատոսը դեռ Բաղէշ հասած չէ:

Որովհետեւ գրեւորական գործողութիւնները արդէն սկսուած են հայ խումբերուն ղեմ, Ռուսիոյ կողմանէ միջամտութիւն մը անփամայնակ կը նկատուի: Սասունի գաւառին մէջ վերջին օրերս տեղի ունեցած կոիւնքու մասին դեռ ստորգ տեղեկութիւններ չհասան հոս:

Կը կարծուի որ քրեական ալ մասնակցած են այս կողմին:

Կինճի (Բաղէշի նահանգ) գաւառապետը քանի մը անգամ հեռագրեց, թէ հայկական շարժումին հետեւողով, այն տեղերու մասնակցողները խիստ զրգուշակուած են, այնպէս որ յոյժ գիտար երեւցած է արգելիլ որ բռնութիւն չգործեն:

4. Պոչկա 23 Ապրիլ

Երէկ Բաղէշի նահանգապետին հասած հեռագրերը կը հաղորդէ, որ նա երկու հայ եպիսկոպոսներու ու ընդհանուր դատախազին ընկերակցութեամբ գնաց զօրքերով և զքառակոյտ լիկիւզանը, որ Սասունի գաւառին մէջ կը գտնուի: Իսկ զօրաց երկրորդ թեւը երկու ջոկատ զինուորներով յառաջացաւ դէպի Տալարիկ, որպէսզի խմբակաւ Անդրանիկին ամբողջացած լանկատեղը պաշարէ: Վերջերս տեղի ունեցած բնդհարումներու մասին մանրամասնութիւններ կը պակսին:

5. Պոչկա 24 Ապրիլ

Բաղէշին հեռագրեր մը կը ծանուցանէ որ Կէլիկիւզանի մօտ, Սասունի գաւառ, ընդհարում մը տեղի ունեցաւ հայ յեղափոխականներուն հետ: Եթէ զինուորներ սպաննուեցան և տասներեք ալ վիրաւորուեցան: Ծառ մը հայեր փական: Բռնուած գերիները կը պատեն, որ Հայերը կարելու կորուստ են ունեցած են:

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐԸ

5. — Ըսուեցաւ նաեւ, թէ պէտք էր որ հայկական Եկեղեցին ալ միւս կրօնքներու եկեղեցական ինչքերը կառավարող հասարակաց օրէնքին ենթարկուէր, փոխանակ առանձնաշնորհաւ կացութիւն մը ունենալու բայց այդ կացութիւնը գոյութիւն ունենար իսկ, հարկ չկար զայն փոխել: զի ա. մէն առանձնաշնորհում մասնաւոր արժանիքի մը վայձաորութիւն է և պէտք է նկատուի իր ստացուած իրաւունք մը: Ենչուչ պետական պատճառներ ստանշորդած էին զայն, որ այս առանձնաշնորհումները շնորհ չէր, և պէտք էր յարգել հայեացքները մեծազօր կայսրի մը, ինչպէս էր Նիքօքսի Կ. 1886 թ օրէնքին հեղինակը: Բայց այդ կարծեցեալ առանձնաշնորհաւ վեճակը գոյութիւն չունէր, և Յունիս 12 թ օրէնքը բնաւ հասարակաց օրէնքին կիրառութիւնը չէ: Կայսրին կողմանէ անուանուած, Սինօզի մը միջոցաւ, և կայսերական փոխանորդի մը հսկողութիւն տակ մասնակարարութիւն մը, այնպէս, ինչպէս

ընդունուած էր Հայերուն համար, պարզապէս նմանութիւնը և կրկնութիւնը էր անոր կը գործադրուէր և կը գործադրուէր, միւս պաշտամանց համար:

Պետութեան նախարարութիւններուն կողմանէ ի գործ դրուած ու համապատասխան մասնակարարութիւնը ո՞չ իր նսխընթացն ունի և ոչ ալ նմանը, ու կը մնայ նոր և բացառիկ ձեւ մը, հիմա ստեղծուած, ի վնաս հայ եկեղեցիին:

Այսպէս, ռուս ուղղափառ պաշտամունքին մէջ Ս. Բեղերապետիկի գերագոյն Սինօզն է որ կը մասնակարարել իր ինչքերը կայսրին անուանուած անգամներուն ձեռքով: Եւ հսկողութեան տակ յայտնական փոխանորդի մը որ հայակաջողը դեր կը կատարէ: Ճիշդ նոյնպէս էր նաեւ Ելմիսանի հայ Սինօզին մէջ: Գաղով հոգովակիւն կաթուղի, չունեցողական-բողոքական և մասնական կրօններուն, անոնց պաշտօններին և կայսրին անուանուած անգամներին կաղմուած մասնաւոր ժողովներն են որ կը անտեսեն իրենց կրօնական հաստատութիւններուն պատկանող ինչքերը: Սինօզի Թուրքի օրէնքին ստեղծած բացառիկ կարգադրութիւնը ցարդ չստանուեցաւ որ գործադրուէր Ռուսիայի մէջ ծանցուած ու է կրօնքի մը համար, և անոր կարծեցեալ արդարացումը՝ իր կիրառութիւն մը ընդհանուր օրէնքին, է և կը մնայ մէկը այն անամէջ բառերին, որոնց կը դիմեն մարդիկ երբ չեն կրնար ընդունել թացատրութիւն մը սալ:

Ձեռք ծանրանար Երուսաղէմի Պատրիարքարանին և Աթոս լեռան ստացուած քննարկ համար գործադրուած միջոցներուն մասին, զի այդ տեղ ինչքերը ռուս ստացուածներու վրայ է, յատկացուած տարաշխարհ հաստատութիւններու, ինչ որ ամենեւին նմանութիւն մը չունի մեր պարագային հետ:

6. — Յատու կը բնութիւն նաեւ այն եւմբոնան Եւրոպայի մէջ մէկ քանի Պետութիւններու ընդունած (կղերի ընչեց) աշխարհականացումը գրութիւնը: Բայց ռուս կառավարութեան այդ տեսակ կամէութիւններ ընծայելը՝ զայն անկասար ծանցալ ըսել է: Ռուս մոզովութիւն և կառավարութեան զբաղումներուն հաստատ հիմն է աստուածային իրաւունքը, յենակեան են կրօնական սկզբունքները և պատկն՝ Եկեղեցիին կանոնները:

Ձանց կրօնքը դեռ աւելի բացառուութիւններ տալ այս կէտին վրայ: Ռուսիայի մէջ կատարելապէս ընդունուած ճշմարտութիւն մըն է, թէ կայսերական գերիշխանութիւնը կը տարածուի Եկեղեցիին, ինչպէս նաեւ Պետութեան վրայ, ստանց սակայն Եկեղեցիին տեղը բռնելու: Եւ այս մեծախորհուրդ սկզբունքը, որուն նպատակն էր Եկեղեցիին և միանգամայն Պետութեան պահպանումը, իր լիակատար գործադրութիւնն ընդունած էր Նիքօքսի Ա. կայսրին՝ Հայոց Եկեղեցիին շնորհած պաշտպանութիւնամբ: Եւ անոր իրաւունքներուն ու առանձնաշնորհումներուն ճանաչումովը 1836 թ օրէնքով Սինօզին կայսրին անուանումը և կայսերական փոխանորդին հակակիւրդ՝ ռուսական եղանակաւ աշխարհականացումն էին և են: Այս կերպը չէր կրնար գործադրուիլ արեւմտեան Եւրոպայի մէջ, որ Եկեղեցաւ կան իշխանութիւնը բոլորովին կը տարամբեթէր քաղաքային իշխանութեան գործակցութիւնը կամ միջամտութիւնը իր ինչքերու անաստութեան մէջ, և այս տարամբութեան գէտ

կոտեւելու համար է որ արեւմտեան
Եւրոպայի Պետութիւնները աշխարհա-
կանացումը գրութիւնն ընդունեցին,
Պարտիք նաեւ աւելցուցին, թէ հայ-
կական Եկեղեցիին հիմնական մէկ կա-
նոնն է, որ եկեղեցապատկան ինչքերը
անտեսութեան աշխարհականներէ եւս եւ-
ոչ թէ միմիայն կղերին ձեռքով : Ա-
մէն տեղ, Ռուսիայի ինչպէս նաեւ
Թուրքիայի, Պարսկաստանի ինչպէս
Հնդկաստանի, Եւրոպայի եւ թէ Ամե-
րիկայի մէջ հայ եկեղեցապատկան
ստացումները չեն անընտելի եւ
չտեսնուեցան երբեք միմիայն կղերին
ձեռքով, այլ միշտ ժողովուրդին ընտ-
րուած եւ աշխարհականներէ բաղկա-
ցած թաղական խորհուրդներու միջո-
ցաւ :
Ուրեմն կատարելագոյն անտեղի է,
ձեռք անուրած բացառիկ կարգադրու-
թիւնները ֆարգաւորելու համար,
վկայութեան կոչելաշխարհականացումի
նոր գրութիւնն օրինակը՝ եւրոպական
եղանակով :

Շարունակելի

ՆՈՐ ԿԻՐՔ ՄԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

«Իրաւունք» ընթերցողներուն եւ
քրիստոնէայ ազգութիւններուն թրքա-
կան լուծին տակ կրած նեղութիւն-
ներու մատենագրութեամբ շահագր-
գողող բանասէրներուն :
Հայ հասարակութեան ծանօթ հայա-
սէր Տիար Բ. Տրակուլէ՛վ պուլկարի-
քէնի թարգմանած է Սուրբանը եւ Պե-
տրիկները գիրքը, արդիւնք՝ ծա-
նօթ անգղիացի գրող, Կանոնիկոս եւ
Լոնտոնի Կրօնական խորհուրդի քարտուղար՝
Մալքոլմ Մաք-քոնի : Ամէն Պուլկարի,
Հայի, Բուսնի եւ Յունի համար թան-
կազին այս գիրքը կը պարսնակէ ի-
րողութիւններու ընթացքը Պուլկա-
րայի, Բուսնի, Յունաստանի եւ
Կրէտէի ազատութեան գործին մէջ եւ
մասնաւոր կընէ եւրոպական քաղա-
քականութեան ծուլը :

Քաղաքականութեան ծուլը կողմերը, մասնա-
ւորապէս հայկական հարցի մասին :
Վիսնաուք եւ ուսումնասիր Հայը ու
հայրենասէրը այս գրքին մէջ պիտի
գտնեն ամենահետադարձագոյն տեղե-
յութիւններ : Եւ այդպէս ազատագրական
ժիւղը քաղաքական գիտագիտիկ Հայաստա-
նի մէջ իրենց չարագործութիւններու-
վը արեւմտեան ոճով գործընդունու-
նէն Բաթիկայի յայտնի միւսչառը իսկ
եւրոպական եւ պետական իրաւունք-
ներուն, Հիւսիսեան աղային կամ Մու-
շի միւսչառին, ինչպէս նաեւ Չէքի բա-
շիկին, Հայեւու կոտորելին 1894 թն,
Բացի ասէլ Պուլկարիները եւ Հայերը
պիտի սորվին այն՝ որ անոսց համար
ամենակարեւոր է պիտեալ, այսինքն
թէ ո՞րո՞ւ կը պարտին անոնք իրենց
միջնա հիմա կրած դժբաղդութիւնները,
եւ որոնք պէտք է յուսան թրքական
լուծէն ազատուելու համար :
Գիրքը շուտով մասնուի տակ պիտի
գրուի եւ յարմար առնելն պիտի ծա-
նօցուի անոր գինը : Պուլկարագէտ
այն հայ հայրենասէրները որ կը փա-
փաքին այդ գիրքն ունենալ, թող
բարեհաճին իմացունել մեր խմբագրա-
տունը, ուր պիտի յանձնուին գրքերը
հայ ժողովուրդներուն զրկուելու հա-
մար՝ անոց արժէքը գանձուելէ յետոյ :
Մեզ կը մտայ ըսել, թէ Տիար Բ.
Տրակուլէ՛վի աշխատութիւնը արժանի
է խորհուրդներու Պուլկարիայի եւ
թէ արտասահմանի Հայերէն, որովհե-
տեւ նա իր թանկագին ժամանակը
նուիրած է ճանչցունելու ոչ միայն
Հայերուն, այլ եւ Պուլկարիներուն,
ազատագրութեան եւ իրաւունքի համար
Հայ ազգին վարած դժբաղդ կոտորել
եւ կացութեան վրայ ճառող գիրք մը :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պոլսոյ Պատրիարքարանի Խա-
ռն Ժողովը իր վերջին նիստին
նկատողութեան առաւ Տ. Յարութիւն
Պատրիարքի այն գիրքը որով
այս վերջինը կեդր. Վար-
չութեան գործակցութիւնը կը

խնդրէր եւ կը յանձնարարէր պա-
տուիրական առաքումը փութա-
ցնել, կրկնելով թէ վանքին եւ
միաբանութեան մէջ հաշտական
եւ պարտուց բարձրան խնդրէն
զատ ուրիշ ու է խնդիր չկայ,
Ժողովը Պատուիրական մասին
տնօրինութիւն մը ընելով, Օր-
մանեան պատրիարքին յանձնեց
ըստ նախորդ որոշման պէտքը
գործադրել :

Ինչի—ԵՕՐԻ Զայեբը մասնա-
ւոր եկեղեցի շինեցնելով, եւրոպա-
կապական խորհրդականաց եկե-
ղեցիներէ մէկը թոյլատրելու է
որ կերակի օրերը կէս օրէն ետ-
քը Հայերը ժամերգութիւն կա-
տարեն հոն :

Ս. ԷՋՄԻԱՏՆԱՅ մէջ Զատիկա-
կան տօնը տխուր անցել է, օդն
ալ ձիւնոտ եղած է : Կալուածներ-
ըն յափշտակութեան մասին ու է
նոյապատուր կարգադրութեան
լուր չէ հաղորդուել :

ՎԱՆԱՅ Վարդապետ վանքի հո-
գարարութիւնը մտադիր է եղեր
յառաջիկայ շրջանին ընծայարան
բանալու : Ուրախալի է որ շնոր-
հիւ հոգարարութեան ջանքե-
րուն հասցնենք հետզհետէ
կաւեցնան եղեր :

ՏՓՂԻՍ հրատարակուած և ուսու-
կանականութեան քանի մը տա-
րի առաջ անպայման կերպով
խափանուած «Արձագանք» թիւ-
թիւն տնօրէն Խմբագիրը Տ. Ար-
գար Յովհաննէսեան միւռեր է :
Հանգուցեալը ուսումնասիրող մէջ
յարգուած հրապարագիր մըն
էր :

—Նառնեմա Հայ Կերանական
խումբը վաղը գիշեր պիտի ներկայա-
ցնէ Սաէտիէնի սրահին մէջ ՀԱՒԱՏԻ
ՅՈՒՍ, Սէր բարոյակից թատերա-
խաղը հայերէն լեզուա :

Այս խաղին խիստ բարոյական հան-
գամանք եւ հայերէն լեզուա ներ-
կայացուելը կը թելադրեն որ ամեն
թատերասէր հայ հանգիստեա ըլ-
լայ եւ վայելէ ժայրենի լեզուին քաղ-
ցրութիւնները բնին վրայն ինչոր հա-
զուագէպէ Պուլկարիոյ համար, հա-
կառակ մէկէ աւելի հայ թատերախում-
բեր գտնուելուն :

ՎԱՌՆԱՅԻ ԱԶԳԱՅԻՆԱՄԸ

Ազգատաննամ ընկերութեան ընդ
Ժողովոյ Դիւանո ներկայիւս կողմայ
յայտարարել թէ ընկերութեան ընդ-
հանուր Ժողովը պիտի գումարուի
յառաջիկայ կիրակի 2 Մայիս, Ժամը
2 ին Ազգ. Վարժարանի սրահին մէջ :

Օրակարգ
Ա. Վաւերացումն նախորդ նիստի
ատենագրութեան :

Բ. Համարատուութիւն Տնօրէն
խորհրդոյ

Գ. Առաջարկներ
Դ. Հրաժարական Տնօրէն խորհրդոյ
Ե. Նոր ընտրութիւն, եթէ հարկ
գատուի :

Բաղձալիէ որ այս երկրորդ հրաւե-
լին դործնականապէս պատասխանեն
ընկերութեան ընդհանուր անգամները կամ
դէ՞թ մեծամասնութիւնը ։ Կակոռակ
պարագային, կանոնագրութեան 12
յօդուածին համեմատ, քանի անգամ-
ներ որ ներկայ լինին, օրինական հա-
մարելով նիստը պիտի բացուի :

Դիւան Ընդհ. Ժողովոյ Ազգատ.
Ատենագիրը
Յ. Գուրպէթեան Ն. Սէմէրճեան
21 ապրիլ 901
Վաւնա

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Սօֆիայի սուրբ Աստուածածնայ
Եկեղեցւոյ համար Գահանայի մը պէտքը
զգալի լինելով, կը խնդրուի որ փա-
փաքող Արքան. Հարք բարեհաճին
իմացնել :

Ի Դիմաց Արքամանակի թաղ.
Խորհրդոյ
Ատենագիրը Ատենագիր
Պ. Երկանեան Ս. Մինասեան
904 23 Ապրիլ
Սօֆիա

ՄԻՔԱՏՕ ԵՒ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

(Որուանկար)

... Ու արեւմտեան արեւ մը հեռուոր հորիզոն-
ներու ետեւէն բարձրանալով կենաց ու մահու ըստ-
ուեր մը կը սփռէր ա՛յն կղզիին վրայ, որ Ովկիա-
նոսի զիցուհին համարուած է :
Հոն, Արեւելքի ազգաց ընդուն մտքի մը ու գե-
րազանց հանճարի մը ճաշակով ու արուեստով կա-
ռուցուած պալատի մը մէջ միջնադարի, գեղարվեստի,
ճշգրտ. ծանրաշխարհ ու լուրջ մարդ մը կը թափա-
ռէր գահին վրայ մէկ ծայրէն միւսը : Ծարիքստ չէր
երեւնար. բայց այլանդակօրէն բոլոր ցոյցուած ճաղատ
ճակտին խորշումէն լայն ծալքերու ճեղքուածքով
մը կը զարթուէին ու յայտնի կընէին թէ անոր
գանկին տակ ուղեղային գանդուածը կ'իւսար... :
Աչքերը խոր ու անաւոր կրկնեցին իր միտքին
թիւմը՝ յատու էին աղետայի իրականութեան մը
վրայ, որուն բովանդակ տեսիլը պատկերում էր իր
գէժ ուրուանկարի մը պէս : Բերանը՝ գրեթէ ծածա-
ծուած ու պրկուած իր շար ու թրթռ շրթանց
վրայ՝ կրկնապէս կը մնար երբեմն ու կատաղութեան
մը շունչ դուրս կուտար :

Սյս պալատականը գերազոյն վեհապետն էր
Ովկիանոսի՝ զիցուհին, որուն ծառայիս անունը
կուտան : Երկար առնել թափառելէ ետքը՝ բարկու-
թեամբ մը նստեցաւ իր ոսկեգանգակ գահին վրայ,
որուն երկու քովերը ազգային զինադրօյմ համար-

ուող ոսկեհոյ կողորդիւնները կը շրջապատէին :
—Թիւն պի՛ն... բացականչեց ան՝ ձեռքին աղա-
մանդակու մակնը մէկգի նետելով : Ինչ է այս
... դե՛ռ անիծեալ Բօթի—Արթուրը չկործանուեցա՞ւ
այնքան գնդակներու հարուածին տակ... դե՛ռ
այդ հրէշային նաւահանգիստը կը զիմադրէ՞ մարտա-
նաւերու անպակն ու թերեւե՛տ ու յարձակուաններուն :
Տօ՛ւրք... միշտ իւր Երբ... :
Ու ձեռքը ելեւտրական կոճակի մը վրայ գնելով
կանչեց աւագ թիկնապահը :
—Մտիկ ըլէ՛, Միաքա՛, հրամայեց ան խորիտ ու
սպառնալից ձայնով մը, հաւատարմած եմ որ պատե-
րազմին բազմը մեր կողմն է. բայց կերեւի որ անո-
ւածներու բարկութիւնը շալժած է ծովային զօրաց
սպարապետին գէժ, այդ պատճառաւ մեր թնդանօթ-
ներու առմերը կը վստահին ու չքանան յուժնէ-
ստը : Գնա՛, այս վայրկեանէն տեղեկացու՛ր պետա-
կան խորհուրդին ու պատերազմական նախարարին
թէ՛ «Ամենապատ վեհապետին հրամանով պաշտօնանկ
եղած է ծովային զօրաց սպարապետն ու անոր սեղ
նշանակուած է իշխան Լիու-թանի» :
—Ամենախոնարհ ծառայ եմ՝ բարձրադին Արքայից
Արքային... միմիջեց Միաքա՛ ծուռեկ վրայ ինկած
ու գլուխը պետին հակած :
—Ուրիշ ըսելիք մ'ունիս՞ :
—Ունիմ :
—Ինչ է :
—Թուրքիոյ Սուլթանէն ինքնագիր նամակ մը ստա-
ցած է Ձեր Ամենապատուութեան քարտուղարը :

—Ու՛ր է :
—Ահաւասի՛կ :
Վեհապետը գահին վրայէն ձեռքն երկնցուց
ծնրաքարը եկած թիկնապահին ու ընդունեց թուր-
քիով Սուլթանին ինքնագիր նամակն, որ ոսկեղէն
տառերով գրուած էր : Ահա՛ այդ գրութիւնը :
« Ինքնակալ կայսր թուրքիոյ
եւ
«Փոխանորդ նուիրական Գահին
Մուհամմէտի
«Աստուածաշուք Սուլթանն.
առ
«Բարձրադին Արքայից Արքայ
Միքատո՛
«Կայսրն Ճարճիոյ :
«Աստուածապատ Կայսր,
«Ճորապէս յաղուած եմ այս վայրկեանս, երբ
աչքիս առջին կը բերեմ ուս կեանքիս ներքեւ անխղ-
ճութիւնը : Աստեք մարդկութեան գազաններ են :
«Տարիներէ ի վեր այս գազաններու մէջ ապրե-
լուս, փա՛ռք Աստուծոյ, վարժուած օձիքս անոց
ձերաններէն ազատելու... երբ յարձակին վրաս,
իսկոյն պատառ մը հտա՛մ, նեխա՛մ ու գրեթէ որդ-
նտա՛մ դիակ կը նետեմ առջեւին ու ժամանակ
մը հանգիստ կըլլամ :

(Շարունակելի)

ՄՈՒՇ ՎԷ ՍԱՍՈՒՆ

Կազմակերպողները և օգնականները ստանալով համապատասխան պահանջներ, Պիթերս վալիսի Պիթերսի Մուշ առաջնորդը պահանջներ առաջարկեց, ասքերից Սասունի կիսմիջի վե Կելիկիզանը իսթիլա իքսիք-տէն մաստա՝ իքի թապուր տախի Տալուրիկէ հոլլամըշ . էօյլէքի Անդրանիկին ընթացիկի ալթընտա պուլու-նան չէթէնին օրտուկիսհընը իհաթէ իթսին : Ասաքիք վե չէթէ պէնիւտէ վուգու պուլան միւսատէմէլէրտէն թափսիլաթ հօգ տըր . պու սիւքիւտի-յէթ հէր հալտէ թիւրքէր թարափը տան պէօյիւք ճիւնայիթլէր իճրա օլըն-տըղընը տէլալէթ իսէր : Պիթիւտէն ապրիլ 24 թարիսի պիւ թէլէկրաֆ իւզըն, ասքերիքին Կելիկիզանը իսթիլա իթմէլէրի էսնասընտա՝ վուգու պուլան հիւճուտա 7 ասքեր էօլիւ վե 13 հարէլի սիւշմիւշլէր . էր-մէնիլէր գաշմըշ : Ենսիւ սիւշէն Վր-մէնիլէրին ընթացիկին պիւնաէն՝ պուլ-լարըն թէլէթիւթը չօգ օլուտը :

Պիւ ալո ճ լիթիլալըլարը թիւթ-մագ պէհանէսի իլէ թիւրք հիւքիւմէ-թին թօլար վե թապուրար իլէ պիւ-թիւն Սասուն գաղաթընը վե Մուշ օլապընը սալաւանէ հալիւէ իլգա իթ-մէկէ չըղըմասընա դարըն , տէլլէթ-լէր պի ֆիթուր գալմագա օլուպ , հալընըլ ինկիլիզ էլիսինին իլէքիթի իւզըն՝ Պիթիւ վիլայէթինտէ էրմէ-նիլէրին հարէքիսիլընը մէնն վե Բիւրտ-լէրին խապապէթինի թափիւտ (սա-մանափակել) իթսիլմէք միւնասիւպ կէօրիւլլէր : Պու աէր, ճէ գուվէթսիզ պիւ միւրաճաթ իթմէք իչիւն տախի հէնի Բուս գոնսօլսընըն Պիթիւտէ հէ-թիւմէ սիւնէ պէքիւնիլէր իսիւ : Պու-տան մաստա ամէլիսիլ ասքերիլէ պաշլանմըշ օլմասընը պէհանէ իտէրէք-րուս հիւքիւմէթի տէլլէթլէրին միւ-տափէլէսինի վաղըթսըզ աստ իտէր իսիլ : Կէօնա գըրկըն օլուպ պիթսիք-տէն սօնրա «Պու իչի հաղմամալընտըն» տէմէք լաղըմ ըմըշ կիսի :

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Է Պ Է

Լօնտօն 25 Ապրիլ . ճարօնը-լար Տալիսի զապթ իթսիլէր վե Բօրթ Արթուր իւզերինէ կիթմէքտէ տիլլէր : ճարօն աս-քերինին պիւր գըմը՝ ժէնէրալ Զասուլիչին հօլընը քէսմէք իչիւն Լիւսօ-Նանկա կէօնտէրիլի :

— Պիթիւն 25 Ապրիլ — Թէէմին օլընտըղընա պիւնաէն, Պալթիկ տօնանմասընա քէօմիւր թէտա-րիքի իչիւն թանդիմ օլընան գօնթուրաթլարը րուս հիւքիւմէ-թի լաղլ իթմիւշ շիրա մէքքիւր տօնանմանըն Ագսաթ Նարգա կէօնտէրիլմէսի միւսթիւսիկ կէօ-րիւնմէքտէ տիլ :

— Լօնտօն 25 Ապրիլ — Բօրթ-Ա-տանը Բօրթ-Արթուր իլէ րապթ իտէն թէլէկրաֆ վե չըմէնտը-ֆէր խաթթլարը պօղտըգան սօնրա ճարօնըլար Բօրթ-Ատանը զապթ իթսիլէր :

— Լօնտօն 25 Ապրիլ — Աթուկի-տան ալընան հալաթիսաթա պիւնաէն, ճարօնիւնըն իքիւնի օրտուսը Լիւսօ-Թուկիտան մա-տա թաղվօնիկա հաղըն (Ման-չուրիա) զարալա չըգմըշ :

— Պիթիւն 25 Ապրիլ — Բուսլար Բօրթ-Արթուրտա ճարօնըլարա տալանամալալարընտան գօ-րգըլարար : Միւթէվէֆա Մաքա-րուլըն կէրինէ թալին օլընմըշ օլան ամիւրալ Սքրիտուլ՝ Բօրթ Արթուր գօմանտանը ժէնէրալ Նտօնէվէ թալիլմաթ վիլուպ՝ էն տալ րապտէտէ պէօյիւք վարօ-լարը տիւշման էլինէ պրաղմա-մագ իչիւն պալթըրարագ, քէն-տիլէրինին թօրթիլէօլընէ վե ուֆագ վարօլարա րադիպէն լի-մանտան տըլարը չըգմալա չա-լըշմալարընը թալսիլէ իթմիւշ տիլ :

Պուսուկա պէրապէր Բօրթ Արթուրտա պիւր սէնէ քիթալէթ իտէնէք գապար մէնէքիւլաթ վե մուհիմմաթը հարապիլէ մէվճուտ օլտըղը թէնէմին օլընըլար :

— ճարօնիւ 5 ասէտ պէօյիւք նագլիլէ վարօլարը սալթըն ալ-մըշ օլալըլ վե մէքքիւր վարօլար ճէնուպի Աթիքա սահիլինտէն կէօնտէրիլէնէլի Լօնտրատան պիլտիլիլէլար :

— Էվլէլիլի նօմէրօմըգա թաֆ-սիլալթէ հաղըլտըղը իւզընմօրթ Արթուր էօնիւնտէ 10-12 ասէտ ճարօն վարօլարըն պալթըրըմա-սը իլէ լիմանըն աղըր գաղաթընը օլտըղը միւթէտաթի թէլէկրաֆ-լար թապսիլ իթմիւշ տիլ . ֆա-գալթ իլէթէրապուրկտան վէրիլէն ընամի պիւր թէլէկրաֆ պու հա-վաթիսի թէքքիլ իտիլար . էթէ-տէ իսէ ճարօնըլար Բօրթ-Ար-թուրըն գաղանմասընտան տօ-լալը Թօքիտա շէնիլքէր վե մէնէրէթիլ նիւմալլէր իճրա իտէլարար :

— Վիէննա 25 Ապրիլ — ճարօն սէֆարէթհանէսինին պէյանը իւզ-րէ, ժէնէրալ Գուքիլին րարօ-թընա պիւնաէն , ապրիլ 23 տէ ճարօնըլար Ֆէնկ-Հուանիլ Զէնկ շէհրինի զապթ իթմիւշլէր : Բուսլար մէքքիւր շէհրտէն չըգ-մալտան էվլէլ ասքերիլ տէրօ-լարընը հաղմըլար :

— Նալու ըրմաղընա հաղըն օլան մուհարէպէտէ րուսլարըն թէլէ-ֆիլալթը 3000 տէն զիլաթէ օլ-մուշ տըր : Պիւ պէօլիլ ճարօն ասքերի օ՛ կիւնտէ Բուլանցիլէնի իչիւն իթմիւշ չըմէնտըֆէր խաթթընը պօղտըշ վե թէլէկ-րաֆը քէսմիւշ տիլ, շէօյլէքի Բօրթ-Արթուր իլէ մուսապէրաթ զաթ օլընմըշ տըր :

— Լօնտօն 25 Ապրիլ — Աթ. Բիւլը-րըն նուշլանկտան հաղըլտըղը իւզըն, Բուսլար պու շէհրի պօ-շալթմագ էֆքեարընտա ըմըլար իսթիլէքեարմարը պօղտըգա օ-լուպ, ասքերիլէրին էքսէրիսի հօ-լա չըգմըշ : Օրտուկըն էքքեանը հարալ տախի Լաօհանկը թէրք իտէրէք Մուքտէնէ տօղրու կիթ-մէքտէ վե Բուս էհալի շէհրտէն միւֆարէքթ իթմէքտէ էնէպի-լէր տէհէթտէ իմիւշլէր :

— Նալու ըրմաղընա հաղըն Բուս-լարըն մաղլուպիլէթիլին սէպէ-պի արանմագա օլուպ, էնվաի թաֆսիլաթ վէրիլէլար :

Թօքիտան պէյան օլընան էֆ-քեար իւզըն՝ մէքքիւր մաղլու-պիլէթէ՝ սէպէպ ճարօնիտա հա-մագա օլան Արթուրի թէմիլլէ օլընան պէօլիւք թօլար իմիւշ :

— Բուսիւնըն Ֆրանսա պանգա-լարընտան 800 միլիոն ֆրանգ իսթիլգրաղ գօնթուրաթը իմգա-լանմըշ տըր :

— ճարօնիւ տախի 10 միլիոն ինկիլիլ լիլաթը իսթիլգրաղ իտիլար պու մէպլաղըն հարըն ինկիլիլ վե հարըն նիւ-Եօրք պանգալարը թէմիլլէ իտէնէք-լէր . գօնթուրաթ իմգալանմըշ :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻԻՐԻԻԼ

Մաքէթիւնիա ժանտարմաղընա սէնէվի մէսարիֆ իչիւն թալսիս օլընան 250000 լիւրաի պէ ալ էօնէմէք խուսուլընտա Պանգ Ս-թօման իլէ մուսապէրէ իտիլ-մէսինի Սուլթան պա իրատէ մա-լիլէ նէգարէթինէ էմր իթմիւշ տիլ : Պու իրատէնն մաալը Աստուրիա վե Բուսիա էլիլէրինէ շիֆահէն պիլտիլիլմիւշ տիլ :

— Իլմիլ վագա սաթ թիւրք հիւ-քիւմէթի վե Նուան էլիլիլ պէյ-նիտէ գաղանմըշ տըր : Վալի րաշա գօնսօլ Անթօնուրուտա կիտուպ, մէքքիւր վագաաաան տօլալը թէնէսիլիլին պէյան իթ-միւշ . վե գօնսօլս իսէ Զէթիլէյէ նագլ օլաճագ տըր :

— Նօրաի տէվլէթ աղալընտան Նանդօ էֆ. վիթիլիս Սալուս տա-սընա Բիէնս նասպ օլընտը :

ՏՈՒԻԼԻԼ

Պուկարիա վե Սիւպիա պէյ-նիտէ աղտօլընան լուսթա-թէլէկ րաֆ ահտնամէսի ապրիլ 23 տէն մէվլէրի իճրալա գօնըմըշ տըր : Դէգա պու իքի տէվլէթ պէյին-տէ րաշարթլար իչիւն պիւր ահտնամէ թանդիմ օլընմըշ օլ-մաղլէ, պուստան սօնրա պիլա րաշարթլթ հէր քէս կիտուպ կէլ-մէկէ մէղուս օլաճագ տըր :

Դէգա իքի հիւքիւնէթ սիքքէ-լէրինին հէր իքի մէմալիքտէ թէտալիլի, վե միւսթիլէրին թէսլէմիլ իչիւն հէնի ահտնամէ-լէր գալէմէ ալընմըշ տըր :

— Պուկար թալէպէլէր մուգա-պէլէթէն կէչէն կիւն Պիկրատա կիտու , Սըրպ թալէպէլէրտէն մէսէրէթլէ գապուլ օլընտըլար : Պալգան միլլէթլէրի պէյինտէ

Իթիլիպա հուսուլս կէթիլմէք իչիւն Սօֆիատա միւզէքէրէ օլընտըղը իւզըն՝ պու տէֆա տա-խի օլ պապտէ թալթիի էֆքեար օլընտը . քէգա պու էֆքեարը նէշը իթմէք իչիւն պիւր «օրկան» թէնէսի օլընմաթ թալթլը թէ-տէքիւրէ ալընտը : Պուկար թալէպէլէր ապրիլ 26 տ . Սօֆի-ալա ալտէթ իթսիլէր :

ՄԻԻԹԼՆԷՎԻՍԷ

— Իթալիանըն սապըգ մէարիֆ նագըրը Բօմաաան Զուիցէրիալա գաշմըշ տըր . զիրա րալալանըն թալգիլգաթը իլէ իւզէրինէ էն-վաի թապսիլաթ վե սուի իսթի-մալաթ թէպէլիլին իթմիւշ :

— Ամբրիկանըն Սէն-Լուի շէ-րիտէ սէրիլի ումուսիլին քիւ-շատը ապրիլ 17 տէ իճրա օլընտը : Սէն Լուիէ կիթմէքտէ, օլան պիւր թըրէն խաթթան չըգմագլէ 50 քիլի թէլէթ օլմուշ տըր :

— Կէնպանա հաղըն Բուսլարըն պալթըմըշ օլտըղլարը ճարօն վարօլընըն թալթիլէրինտէն պիւր գըլտը Բուսլարա թէսիլմ օլմագ իսթէմէյուպ քէնտիլէրի ընվօ-վէր, պըշագ վե սիւնկիւ իլէ թէ-լէթի նէֆա իթմիւշլէր . ճարօնը-լարըն պու տէրէնէ վե էմալը նամէս ուգ ֆէտաքեարըլը պիւ-թիւն ճիհանը իսթիլգրապտա (զար մանք) պըրագմըշ տըր :

ԹԻԻԽՃԱՐԻՅԷ

ՎԱՌՆԱ,	23 Ապրիլ
ԶԱԽԻԹԷ	
ՊՈԻՎՏԱՅ	
Վալիս	54-59 լիպ. 9-30/10-80
Արապա	52-60 լիպ. 8-40 1,80
ԱՐԲԱ,	
Վալիս 100 քիլո	7.80/ 8.-
Արապա 42-45 լիպ.	4 40 4-60
ԵՈՒԼԱՅ արապա 33/36 լպ.	4,30/4,80
Վալիս 100 քիլո	10.20/10-30
ՅԱՍՈՒԼԵԱ	100 քիլո 13/50- 14
Արապա 100 քիլ.	12-13
ՏՈՐԸ արապա	57/59 5.80 6.60
ԳՕԼՈՁ արապա	8-80/10-50
ՄԻՍԻՐ Վալիս	6.50- 6.60
ԶԱՎՏԱՐ արապա	6.- 6.40
« Վալիս	6.- 6.20
Կիւնտէ 30-40 Վալիս վե	80-100
Արապա կիլմէքտէ Վալիս մուսթիլէսի	
նարթլէն 20 ֆր. արապա մուսթիլէսի	
նարթլէն 20 80,	

ՍՈՐՈՑԻՅԷ

Նալուրի 20, 65 ֆրանք
Օսմ. լիլաթը 22, 85 ալթուր ֆրանք

Одговорникъ А. Курбетянъ
печатица "Взаимность" — Варна.

